

Cauza C-420/07

Meletis Apostolides
împotriva
David Charles Orams
și
Linda Elizabeth Orams

[cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare
formulată de Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)]

„Cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare — Protocolul nr. 10 «Dispoziții referitoare la Cipru» — Suspendarea punerii în aplicare a acquis-ului comunitar în zonele în care guvernul cipriot nu exercită un control efectiv — Regulamentul (CE) nr. 44/2001 — Competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială — Hotărâre pronunțată de o instanță cipriotă cu sediul în zona controlată efectiv de guvernul cipriot și care privește un imobil situat în afara acestei zone — Articolul 22 punctul 1, articolul 34 punctele 1 și 2, articolul 35 alineatul (1) și articolul 38 alineatul (1) din regulamentul menționat”

Concluziile avocatului general J. Kokott prezentate la 18 decembrie 2008 I - 3576

Hotărârea Curții (Marea Cameră) din 28 aprilie 2009. I - 3607

Sumarul hotărârii

- 1. Aderarea unor noi state membre la Comunități — Actul de aderare din 2003 — Protocolul nr. 10 „Dispoziții referitoare la Cipru” — Suspendarea punerii în aplicare a acquis-ului comunitar în zona în care guvernul acestui stat membru nu exercită un control efectiv [Actul de aderare din 2003; Protocolul nr. 10, art. 1 alin. (1); Regulamentul nr. 44/2001 al Consiliului]*

2. *Cooperare judiciară în materie civilă — Competența judiciară și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială — Regulamentul nr. 44/2001 — Competențe exclusive — Litigii în materia drepturilor reale imobiliare — Regula „forum rei sitae” prevăzută la articolul 22 punctul 1 din regulament, care determină competența judiciară internațională a statelor membre*
[Regulamentul nr. 44/2001 al Consiliului, art. 22 pct. 1 și art. 35 alin. (1) și (3)]
3. *Cooperare judiciară în materie civilă — Competența judiciară și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială — Regulamentul nr. 44/2001 — Recunoașterea și executarea hotărârilor — Motive de refuz — Încălcarea ordinii publice a statului solicitat — Lipsă*
[Regulamentul nr. 44/2001 al Consiliului, art. 34 pct. 1 și art. 45 alin. (1)]
4. *Cooperare judiciară în materie civilă — Competența judiciară și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială — Regulamentul nr. 44/2001 — Executare — Condiții — Caracterul executoriu în statul membru de origine*
[Regulamentul nr. 44/2001 al Consiliului, art. 38 alin. (1) și art. 54]
5. *Cooperare judiciară în materie civilă — Competența judiciară și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială — Regulamentul nr. 44/2001 — Recunoașterea și executarea hotărârilor — Motive de refuz — Lipsa comunicării sau a notificării în timp util a actului de sesizare a instanței pârâtului care nu s-a înfățișat — Lipsă*
[Convenția din 27 septembrie 1968, art. 27 pct. 2; Regulamentul nr. 44/2001 al Consiliului, art. 34 pct. 2 și art. 45 alin. (1)]

1. Suspendarea punerii în aplicare a acquis-ului comunitar în zonele din Republica Cipru în care guvernul acestui stat membru nu exercită un control efectiv, prevăzută la articolul 1 alineatul (1) din Protocolul nr. 10 „Dispoziții referitoare la Cipru” la Actul privind condițiile de aderare la Uniunea Europeană a Republicii Cehe, a Republicii Estonia, a Republicii Cipru, a Republicii Letonia, a Republicii Lituania, a Republicii Ungare, a Republicii Malta, a Republicii Polone, a Republicii Slovenia și a Republicii Slovace și adaptările tratatelor pe care se întemeiază Uniunea Europeană, nu se opune aplicării Regulamentului nr. 44/2001 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială în privința unei hotărâri pronunțate de o instanță cipriotă cu sediul în zona insulei controlată efectiv de

guvernul cipriot, însă care privește un imobil situat în zonele menționate.

Astfel, dispozițiile unui act de aderare care permit derogarea de la normele tratatului sunt de strictă interpretare în raport cu dispozițiile corespunzătoare din tratat și trebuie limitate la ceea ce este absolut necesar pentru atingerea obiectivului acestuia. Prin urmare, din interpretarea literală

a articolului 1 alineatul (1) din Protocolul nr. 10 rezultă că suspendarea pe care acesta o prevede este limitată la aplicarea acquisului comunitar în zona de nord a Republicii Cipru. Hotărârile a căror recunoaștere a fost solicitată nu se află în această situație, din moment ce au fost pronunțate de o instanță cu sediul în zona controlată de guvern. Faptul că hotărârile respective privesc un imobil situat în zona de nord nu se opune acestei interpretări, în măsura în care, pe de o parte, aceasta nu anihilează obligația de a aplica Regulamentul nr. 44/2001 în zona controlată de guvern și, pe de altă parte, nu implică nici că acest regulament este aplicabil, din acest motiv, în această zonă de nord.

(a se vedea punctele 35 și 37-39 și dispozitiv 1)

2. Articolul 35 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială nu autorizează o instanță dintr-un stat membru să refuze să recunoască sau să execute o hotărâre pronunțată de instanțele dintr-un alt stat membru cu privire la un imobil situat într-o zonă a acestui din urmă stat în care guvernul acestuia nu exercită un control efectiv.

În această privință, articolul 22 din Regulamentul nr. 44/2001 cuprinde o listă imperativă și exhaustivă a forurilor cu competență judiciară internațională exclusivă ale statelor membre. Acest articol nu face decât să desemneze statul membru ale cărui instanțe sunt competente *ratione*

materiae, fără să repartizeze însă competențele în cadrul statului membru respectiv. Este de competența fiecărui stat membru să își determine propria organizare judiciară. În plus, principiul interzicerii revizuirii competenței instanței din statul membru de origine, prevăzut la articolul 35 alineatul (3) din regulamentul menționat, împiedică efectuarea, în acțiunea principală, a unei revizuirii a competenței interne a instanțelor din statul membru de origine respectiv. În consecință, regula *forum rei sitae* prevăzută la articolul 22 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001 privește competența judiciară internațională a statelor membre, iar nu competența judiciară internă a acestora. Rezultă din aceasta că, în cazul în care imobilul este situat pe teritoriul unui stat membru și că, prin urmare, norma în materie de competență prevăzută la articolul 22 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001 a fost respectată, faptul că imobilul se află într-o zonă a acestui stat membru în care guvernul acestuia nu exercită un control efectiv poate avea, eventual, efecte asupra competenței interne a instanțelor din acest stat membru, însă nu poate avea niciun efect în sensul acestui regulament.

(a se vedea punctele 48-52 și dispozitiv 2)

3. Faptul că o hotărâre pronunțată de instanțele dintr-un stat membru cu privire la un imobil situat într-o zonă a acestui stat membru în care guvernul acestuia nu exercită un control efectiv nu poate fi executată, în practică, în locul în care se află imobilul nu constituie un motiv de refuz al

recunoașterii sau al executării în temeiul articolului 34 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială.

În lipsa unui principiu fundamental din ordinea juridică a statului solicitat căruia recunoașterea sau executarea hotărârilor în cauză i-ar putea aduce atingere, niciun refuz de recunoaștere a acestora, în temeiul articolului 34 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001, și niciun refuz de executare, potrivit articolului 45 alineatul (1) din același regulament, nu ar fi justificate pentru motivul că o hotărâre pronunțată de o instanță dintr-un stat membru cu privire la un imobil situat într-o zonă a acestui stat în care guvernul acestuia nu exercită un control efectiv nu poate fi executată, în practică, în locul în care se află imobilul. Astfel, atingerea respectivă ar trebui să constituie o încălcare vădită a unei norme de drept considerată esențială în ordinea juridică a statului solicitat sau a unui drept recunoscut ca fundamental în această ordine juridică.

(a se vedea punctele 59-62 și 71 și
dispozitiv 3)

executoriu al unei asemenea hotărâri în sensul articolului 38 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială. În această privință, deși caracterul executoriu al hotărârii în statul membru de origine constituie, într-adevăr, o condiție pentru executarea acestei hotărâri în statul membru solicitat și, prin urmare, nu există niciun motiv pentru a acorda unei hotărâri, cu ocazia executării, drepturi pe care nu le are în statul membru de origine, nu se poate susține totuși în mod valabil că hotărârile privind un imobil situat într-o zonă a Ciprului în care guvernul acestui stat membru nu exercită un control efectiv sunt lipsite de caracter executoriu în acest stat. Astfel, atunci când este vorba despre hotărâri de obligare în privința cărora certificatul prevăzut la articolul 54 din regulament constată caracterul executoriu în statul membru de origine la data eliberării acestui certificat, faptul că reclamații ar putea întâmpina dificultăți pentru a obține executarea hotărârilor în cauză în zona de nord nu poate lipsi aceste hotărâri de caracterul executoriu și, prin urmare, nu împiedică instanțele din statul membru solicitat să declare executorii asemenea hotărâri.

(a se vedea punctele 66-71 și dispozitiv 3)

4. Faptul că o hotărâre pronunțată de instanțele dintr-un stat membru cu privire la un imobil situat într-o zonă a acestui stat membru în care guvernul acestuia nu exercită un control efectiv nu poate fi executată, în practică, în locul în care se află imobilul nu implică lipsa caracterului

5. Recunoașterea sau executarea unei hotărâri pronunțate în lipsă nu poate fi refuzată în temeiul articolului 34 punctul 2 din Regulamentul nr. 44/2001 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea

hotărârilor în materie civilă și comercială în cazul în care pârâtul a avut posibilitatea să introducă o acțiune împotriva hotărârii pronunțate în lipsă, iar această acțiune i-a permis să susțină că actul de sesizare a instanței sau un alt act echivalent nu i-a fost comunicat sau notificat în timp util și într-o manieră care să îi permită să își pregătească apărarea. De fapt, articolul 34 punctul 2, spre deosebire de dispoziția echivalentă de la articolul 27 punctul 2 din Convenția din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, nu impune în mod necesar conformitatea cu legea a comunicării sau a notificării actului de sesizare a instanței, ci mai degrabă respectarea efectivă a dreptului la apărare. Astfel, o hotărâre pronunțată în lipsă în temeiul unui act de sesizare a instanței care nu a fost comunicat pârâtului care nu s-a înfățișat în timp util și într-o manieră care să îi permită acestuia să își pregătească apărarea trebuie recunoscută dacă acesta

din urmă nu a avut inițiativa să introducă o acțiune împotriva hotărârii respective atunci când a avut posibilitatea să o facă. Cu atât mai mult, dreptul la apărare pe care legiuitorul comunitar a vrut să îl protejeze prin articolul 34 punctul 2 din Regulamentul nr. 44/2001 este respectat în cazul în care pârâtul a introdus efectiv o acțiune împotriva hotărârii pronunțate în lipsă, iar această acțiune i-a permis să susțină că actul de sesizare a instanței sau un alt act echivalent nu i-a fost comunicat sau notificat în timp util și într-o manieră care să îi permită să își pregătească apărarea.

(a se vedea punctele 75-78 și 80 și
dispozitiv 4)